

Estètica

Codi: 100277

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OB	2	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Jessica Patricia Jaques Pi

Correu electrònic: Jessica.Jaques@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

A més del català, són benvingudes com a llengües, a l'aula i als processos avaluatoris: castellà, francès, anglès, italià, portugués i alemany

Equip docent

Gerard Vilar Roca

Jessica Patricia Jaques Pi

Andrea Soto Calderón

Barbara Bayarri Viñas

Ager Perez Casanovas

Alfonso Hoyos Morales

Equip docent extern a la UAB

Clara Laguillo

Daniela Callejas

Laura Vilar

Membres del Projecte d'Innovació docent artencurs

Sílvia Galí

Prerequisits

No hi ha prerequisits singulars.

Objectius

Els objectius generals de l'assignatura són:

1. El coneixement dels textos fonamentals de la història de l'estètica, així com el seu vocabulari i argumentari
2. L'aplicació d'aquest vocabulari i argumentari a la praxis discursiva contemporània i la seva vinculació amb les pràctiques estètiques. Aquest segon objectiu ubica l'assignatura en el territori de l'estètica aplicada.
3. El desenvolupament, si s'escau, de l'expansió de la creativitat artística amb la creativitat filosòfica.

Els objectius específics de l'assignatura són:

1. La comprensió de l'art com a un lloc idoni per al pensament
 2. El coneixement dels llocs d'intersecció entre l'estètica i la tradició filosòfica
 3. El coneixement d'alguns dels textos fonamentals de la tradició estètica
 4. La presentació de l'estètica com a gnoseologia fonamental
 5. El coneixement d'un argumentari i un vocabulari per a comprendre la tradició estètica i la dimensió estètica del món contemporani
 6. L'establiment del diàleg entre els textos de la tradició estètica i l'art contemporani segons els procediments de l'estètica aplicada
 7. El cultiu del sentit estètic de l'alumne com a sentit requerit per al coneixement, l'obertura del món i la generació de projectes col·laboratius
 8. El cultiu, si s'escau, de la creativitat artística de l'estudiant amb la creativitat filosòfica
-
1. 9. Configuracions de projectes en estètica aplicada
 2. 10. Projecció, si s'escau, dels coneixements de l'assignatura als futurs TFG i a altres recerques i projectes de l'estudiant

Competències

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Identificar les principals actituds filosòfiques en l'àmbit de l'estètica i saber aplicar-les críticament en el món de l'art.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els conceptes fonamentals de teoria artística amb esperit crític.
2. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
3. Comunicar de forma oral i escrita, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements adquirits.
4. Construir textos normativament correctes
5. Descriure amb precisió l'objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.

6. Distingir i analitzar els debats clàssics i actuals de la història de l'art
7. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
8. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
9. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
10. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
11. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
12. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
13. Identificar els errors normatius, estilístics o argumentatius d'un text
14. Identificar la imatge artística situant-la en el seu context cultural.
15. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
16. Interpretar els continguts d'un text de teoria artística.
17. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
18. Reconèixer i definir el pensament comú present en un context multidisciplinari.
19. Reconèixer, amb mirada experta, referents estètics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
20. Redactar correctament un text no normatiu prèviament analitzat
21. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.
22. Relacionar els elements i els factors propis de textos de la tradició filosòfica
23. Resoldre problemes de manera autònoma.
24. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història de la filosofia.

Continguts

_____ Els continguts de l'assignatura tenen com a eix vertebrador 6 dels conceptes fonamentals de la
 _____ tradició estètica, als quals corresponen un, dos o tres textos de lectura obligatòria. Les lectures del
 _____ tema 6 es realitzaran de manera col·laborativa.

_____ Introducció: L'estètica com a poiesis política.

_____ RANCIÈRE, J., *Sobre polítiques estètiques*. Barcelona, Macba, 2005 . Capítols 1 i 2

_____ 1. Mímesi

_____ PLATÓ, llibre X de la *República*.

_____ ARISTÒTIL, *Poètica*. [textos seleccionats]

_____ 2. Expressió

_____ KANT, I., *Crítica de la facultat de jutjar* §§ 23-29

_____ 3. Forma

BENJAMIN, W., *La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica*.

_____ 4. Símbol

JAQUES, J., *La Estètica del Romànic y el gòtic*. Cap. IV, el Símbolo 2003.

HEGEL, *Lliçons d'estètica* (Introducció). (1835)

CASSIRER, E., "Arte", Cap. IX *Antropologia* filosòfica.(1944)

_____ 5. Experiència estètica / gust

[VOLTAIRE, "Goût", *Encyclopédie* (1757)]

KANT, I., *Crítica de la facultat de jutjar* §§ 1-22

6. Arts

GOODMAN, "When is Art?", *Ways of worldmaking*.

HEIDEGGER, M, *El origen de la obra de arte* (1936) (textos seleccionats)

NIETZSCHE, F., *El naixement de la Tragèdia*.

NOË, A. *Strange Tools. Art and Human Nature* (textos seleccionats)

Metodologia

La metodologia és la neosocràtica, és a dir: la generació i la transferència de coneixements des de la reivindicació del potencial formatiu tant d'estudiants com de professors. Està dirigida des del Projecte

d'Innovació Docent *Art en curs*, del qual Jèssica Jaques n'es Investigadora Principal. En aquest projecte d'innovació docent intervenen diversos Graus: Filosofia, Història de l'Art, Musicologia, Disseny, Dansa i Coreografia, amb especial atenció a llur intersecció. L'àmbit d'acció és el recurregut de la formació fora de l'aula a l'aula, en aquesta direcció. El model pedagògic és el neosocràtic. L'àmbit és el de l'estètica aplicada, en un afany per la professionalització en projectes filosòfico-artístics d'incidència en l'esfera pública.

Les activitats dirigides consten de classes de praxis discursiva, així com de la tutorització de microgrups i individuals per a la consecució de mapes conceptuals de validesa formativa.

Les activitats supervisades consten de workshops de praxis artística i visites a exposicions, així com les proves escrites, les aportacions en recerca artística i la contribució als seminaris. Hi haurà una especial insistència en què l'alumne vinculi la seva praxis discursiva a unes pràctiques estètiques segons els procediments de l'estètica aplicada.

Les activitats autònomes estan formades pel treball de lectura, sistematització conceptual, aplicabilitat de l'argumentari i el vocabulari dels textos avaluable a les pràctiques estètiques.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes, seminaris, tutories en microgrups i individuals	60	2,4	1, 7, 10, 16, 19, 21, 22, 24
Tipus: Supervisades			
workshops de pràctiques estètiques, visita a exposicions, esdeveniments artístics, proves, contribució als seminaris	30	1,2	3, 4, 8, 12, 13, 15, 17, 20
Tipus: Autònomes			
Lectures individuals i en grup, elaboració de mapes conceptuals i evolutius	52	2,08	4, 8, 9, 11, 13, 17, 20, 23

Avaluació

L'avaluació es realitzarà de manera contínua i evolutiva. S'efectuaran tres proves obligatòries. Consistiran en:

Proves 1 i 2. Dos exàmens (categories 1 i 2 / 3 i 4 respectivament) fets a casa i lliurats digitalment des del correu institucional de l'estudiant. Per a la primera prova l'estudiant haurà triat una pràctica creativa -pròpia o aliena-, que mantindrà en totes les proves. Les dues proves s'enviaran als alumnes per correu electrònic una setmana abans del lliurament.

Prova 3. Un article escrit de 2000 paraules corresponent al tercer bloc de l'assignatura; de manera optativa, l'estudiant podrà triar d'incloure pràctiques estètiques pròpies que es vinculin al seu escrit (fotografia, música, dansa, il·lustració, pintura, i d'altres; qualsevol pràctica creativa); aleshores l'escrit serà de 1000 paraules. El lliurament es realitzarà electrònicament a l'adreça <esteticatroncal@gmail.com>.

Cas que l'estudiant estigui en situació de bretxa digital és convidada i convidat que ho comuniqui a Jèssica Jaques durant el mes de setembre i se li proposarà una solució institucional.

Excepte canvis en el dia a dia de la Facultat o de força major, els dies dels lliuraments obligatoris són: 19 octubre (1a prova), 23 novembre (2a prova), 13 gener (3a prova). Les preguntes de les dues primeres proves s'enviaran als alumnes per correu electrònic una setmana abans de la data de lliurament.

Les proves tindran com a puntuació màxima: 1a: 3 punts; 2a: 3 punts; 3a: 4 punts.

Les dates són deadlines i no poden ser substituïdes per dates posteriors.

La recuperació, amb data i lloc fixats per la Facultat, queda reservada als alumnes que no s'hagin presentat a una de les tres proves (essent preceptiu presentar-s'hi a 2/3) o que n'hagin suspès una, dues o tres. Cada prova s'ha d'aprovar independentment de les altres dues.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'Estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

La nota de l'alumne serà "no avaluable" quan al final del procés d'avaluació no s'hagi presentat a una, dues o tres de les proves.

Els criteris d'avaluació seran:

La selecció pertinent dels temes a tractar a l'hora de plantejar les principals qüestions de la filosofia de l'art a partir d'una obra o d'un altre tipus de referent estètic

La claredat argumentativa

La utilització adient del vocabulari vinculat a l'assignatura

La manifestació de la comprensió dels continguts proposats a les sessions teòriques

La manifestació de la comprensió dels continguts de les lectures obligatòries

La correcció de l'estil d'escriptura

La capacitat de discussió amb el grup i sobre els textos.

L'audàcia en l'apropiació dels continguts (sapere aude), és a dir, l'apropiació dels continguts i el desenvolupament de la creativitat

El plagi donaria lloc a un acurat treball de conscienciació formativa. Val a dir que la normativa al respecte diu: "En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0".

La revisió de cada prova es realitzarà als horaris habituals de despatx en el període entre aquesta i la següent prova. La revisió ordinària global de l'assignatura es realitzarà un dia concret que s'indicarà al gener, i serà al despatx (en situació no pandèmica; altrament serà digital.)

Aquesta assignatura està vinculada al projecte d'innovació artencurs: <<https://artencurs.wixsite.com/artencurs>>

Totes les indicacions importants quedaran escrites al Moodle, per tal de deixar-ne constància escrita pública.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves 1 i 2	60 %	4,5	0,18	1, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24

Bibliografia

1. Textos més rellevants i avaluable (estan penjats del web <greta.cat/grau>, tots en documents digitals

ARISTÒTIL, *Poètica*. Barcelona, Ed. 62.[textos sel·leccionats]

BENJAMIN, W., *La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica*. Madrid, Taurus (1935)

CASSIRER, E., "Arte", *Antropología filosófica*. FCE (1944)

GOODMAN, "When is Art?", *Ways of world making*. NY, Hacked publishing, 1978.

HEGEL, *Lliçons d'estètica* (Introducció). Barcelona, ed. 62 (1835)

HEIDEGGER, M, *El origen de la obra de arte*. FCE. (1936)

JAKES, J., *La Estètica del Románico y el gótico*. Madrid, Antonio Machado, 2003.

KANT, I., *Crítica de la facultat de jutjar*. Barcelona, Ed. 62, 2004 (1790) [textos sel·leccionats]

NIETZSCHE, F., *El Nacimiento de la tragedia*. Madrid, Alianza Editorial

NOË, A. *Strange Tools. Art and Human Nature*. NY, Hill and Wang, 2015.

PLATÓ, llibre X de la *República*. Madrid, Gredos.

RANCIÈRE, J., *Sobre políticas estéticas*. Barcelona, Macba, 2005 [Caps- 1 i 2]

VOLTAIRE, "Goût", *Encyclopédie*, 1757

2. Bibliografia secundària

ARNHEIM, R., *Arte y percepción visual*, Alianza Forma, Madrid, 2002

BARASCH, M., *Teorías del Arte: De Platón a Winckelmann*, Alianza, Madrid, 1991; *Modern Theories of Art, 1: From Winckelmann to Baudelaire*, New York University Press, New York, 1990; *Modern Theories of Art, 2: From Impressionism to Kandinsky*, New York University press, New York and London, 1998.

BOZAL, V., *Historia de las ideas estéticas I* III, Historia 16, Madrid 1998; (ed.), *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. Visor, Madrid, 1996.

CARROLL, N., *Philosophy of Art*. Routledge, 1999.

CASACUBERTA, D., "[Nueve escollos para entender la cultura digital](#)". [Enrahonar: Quaderns de filosofia](#), ISSN 0211-402X, [Nº 32-33, 2001](#), pags. 235-244

DAVIS, S., *The Philosophy of Art*. Blackwell, 2006.

DANTO, A. C., *El abuso de la belleza. La estética y el concepto del arte*. Paidós, Barcelona, 2005.

DANTO, A., "La obra de arte y el futuro histórico", *La madonna del futuro*. Paidós, Barcelona, 2003 (2000).

FISHER, E., *La necesidad del arte*. Barcelona, Nexos, 1993 (1959)

GAUT, B.; LOPES, D. (eds.), *The Routledge Companion to Aesthetics*. Second Edition, Routledge, 2005.

GOMBRICH, E. H., *Breve historia de la cultura*, Ediciones Península, Barcelona, 2004.

- GOMBRICH, E. H., *La historia del arte*. Madrid, Phaidon (1950).
- GUASCH, Anna Maria (coord.), *La crítica de arte*, Ediciones del Serbal, Barcelona, 2003.
- JAKUES, J., "El sentido estético", *Disturbis* 3 <
http://www.disturbis.esteticauab.org/Disturbis234/Disturbis_3.html>
- JAKUES, J., "Ernst Cassirer y la urdimbre de la memoria simbólica", *Er* 33, pp. 59-73, 2004.
- JAKUES, J., "Neokantisme i neokantians", *Enrahonar* 23, 1995, 35-69.
- JAKUES, J., "Notícia d'Ernst Cassirer", *Enrahonar* 24, 199.
- JAKUES, J., "Friendships are not in heaven. *The Genealogy between Aristotle's Philia and Kant's Aesthetic Disinterestedness*". *Revista de Filosofia*, Vol. 37, n. 2 (2012): 55-68.
- JAKUES, J. (ed.), "Pels camins de la raó crítica", 36 (2004), número extraordinari sobre Kant en el segon centenari.
- JAUSS, H. R., *Pequeña apología de la experiencia estética*. Barcelona, Paidós, 2002 (1972)
- JIMENEZ, M., *¿Qué es la estética?*, Barcelona, Idea Books, 1999.
- JIMÉNEZ, J., *Teoría del Arte*, Tecnos, Madrid, 2002.
- KELLY, M., (ed.), ***Oxford Encyclopedia of Aesthetics***, 1998. 2a edició, 2014. (Especialment recomanat)
- KIERAN, M., (ed.), *Contemporary Debates in Aesthetics and Philosophy of Art*. Blackwell, 2006.
- KRIS, E. i KURZ, O., *La Leyenda del artista*, Ensayos Arte Cátedra, Madrid, 1982.
- LAMARQUE, P., - H. OLSEN, H., (eds.), *Aesthetics and the Philosophy of Art. The Analytic Tradition. An Anthology*. Oxford, Blackwell, 2004.
- LYNCH, Enrique, *Sobre la belleza*, Anaya, Madrid, 1999.
- LEVINSON, J., *Oxford Handbook of Aesthetics*, 2003.
- MURRAY, Chris, *Key Writers on art: From Antiquity to the Ninetenth Century*, Routledge, London and new York, 2003; *Pensadores clave sobre el arte: el siglo XX*. Ensayos arte Cátedra, Madrid 2006.
- NIETZSCHE, F., *El naixement de la Tragèdia*. Madrid, Alianza Editorial, 1995 (1872).
- RAMIREZ, J.A. ***Ecosistema y explosión de las artes***. Anagrama, Barcelona 1994. (Especialment recomanat)
- SHINER, Larry, *La invención del arte*, Paidós Estética 36, Barcelona, 2004.
- TATARKIEWICZ, e., ***Historia de seis ideas***. Madrid, Taurus, 1987 (1976). (Especialment recomanat)
- VALVERDE, J. M., ***Breve historia y antología de la estética***, Barcelona, Ariel. (Especialment recomanat)
- VILAR, G., *Las razones del arte*. Madrid, Antonio Machado, 2005.
- VILAR, G., *La desartización del arte*. Universidad de Salamanca, 2012.

C. Webs

<http://esteticauab.org/home.html>

www.disturbis.net

<https://vimeo.com/instituthumanitatsbcn>

www.museupicasso.bcn.es

<http://fundacionmiro-bcn.org>

<http://www.macba.cat>

www.fundaciotapies.org

www.museoreinasofia.es

www.museodelprado.es

www.tate.org.uk/modern

www.centrepompidou.fr

www.palaisdetokyo.com

www.moma.org

<https://www.moma.org/calendar/exhibitions/history>

<https://www.edx.org/>

http://www.canal-u.tv/producteurs/universite_de_tous_les_savoirs

<https://www.ted.com/talks>

Programari

En aquesta assignatura no s'usa cap programa informàtic.